

الزامات عمومی فضاهاى آموزشى و تربیتى مدارس خریداری و استیجاری غیر دولتی دوره پیش دبستانی

سازمان مدارس غیر دولتی
و توسعه مشارکت های مردمی و خانواده

سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز
مدارس کشور

۱- الزامات عمومی مربوط به مراکز پیش دبستانی

۱-۱- الزامات بهداشت ساختمان

۱-۱-۱- کف ساختمان باید دارای شرایط زیر باشد:

الف) از جنس مقاوم، صاف، بدون درز و شکاف و قابل شستشو باشد.

ب) حسب مورد دارای کفشور به تعداد مورد نظر باشند.

۱-۱-۲- محدوده کف فضای مخصوص کودکان باید دارای پوشش مناسب، قابل شستشو، ضربه گیر، تمیز و غیر لغزنده و فاقد هر گونه اجزاء ریز جدا شونده باشد.

۱-۱-۳- مواد به کار رفته در کفپوش فضای مخصوص کودکان باید مطابق با استاندارد ملی ایران ۴۶۹۷ باشد.

۱-۱-۴- دیوارها از کف تا سقف باید از مصالح مقاوم بوده و طوری باشد که از ورود حشرات و جوندگان جلوگیری به عمل آورد.

۱-۱-۵- پوشش دیوارها باید متناسب با احتیاجات و لوازم مربوط بکار و بر حسب نوع فعالیت به شرح موارد زیر باشد:

الف) پوشش بدنه دیوار آشپزخانه، آبدارخانه، انبار مواد غذایی، سرویسهای بهداشتی و رختشویخانه باید از کف تا زیر سقف، سنگ، کاشی یا سرامیک و همواره صاف و صیقلی و برنگ روشن باشد.

ب) سطح دیوار سالن غذاخوری تا ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتر از کف با سنگهای صیقلی یا سرامیک و یا کاشی و از ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتری تا زیر سقف با رنگ روشن قابل شستشو پوشیده شود.

پ) پوشش سطح دیوار اتاقهای کودکان و راهروها از بالای قرنیز تا ارتفاع یک متر باید از روکش های ارتجاعی و قابل شستشو و مناسب که مانع از آسیب دیدگی کودکان هنگام برخورد احتمالی سر آنها با دیوار گردد. سطح دیوارها از ارتفاع یک متری تا زیر سقف باید صاف و صیقلی و قابل شستشو و به رنگ روشن باشد.

۱-۱-۶- سقف باید صاف، حتی الامکان مسطح، بدون ترک خوردگی و درز و شکاف بوده و همیشه تمیز باشد.

۱-۱-۷- درها و پنجره ها باید دارای شرایط زیر باشد:

الف) درها و پنجره ها از جنس مقاوم، سالم و بدون ترک خوردگی و شکستگی و زنگ زدگی و قابل شستشو بوده و همیشه تمیز باشد.

ب) پنجره های باز شونده باید مجهز به توری سالم و مناسب باشد به نحوی که از ورود حشرات بدخل جلوگیری نماید.

پ) درهای مشرف به فضای باز باید مجهز به توری سالم و مناسب و همچنین فنردار باشد به نحوی که از ورود حشرات و جوندگان و سایر حیوانات جلوگیری نماید.

ت) پنجره اتاق کودکان باید دارای محافظ باشد.

۱-۲- الزامات بهداشتی

۱-۲-۱- چنانچه در محوطه مدرسه استخر شنا وجود دارد باید ضوابط بهداشتی مندرج در آیین نامه اجرای قانون اصلاح ماده ۱۳ مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مربوط به استخرهای شنا رعایت شود.

۱-۲-۲- آب مصرفی مدرسه باید مورد تایید مراکز بهداشتی و مطابق با استاندارد ملی ایران ۱۰۱۱ و ۱۰۵۳ باشد.

۱-۲-۳- مدرسه باید دارای سیستم جمع آوری و دفع بهداشت فاضلاب مورد تایید مراکز بهداشتی باشد.

۱-۲-۴- سرویسهای بهداشتی شاغلین باید از سرویس بهداشتی کودکان جدا باشد.

۵-۲-۵- دستشوئی ها باید مجهز به صابون مایع و خشک کن مناسب و بهداشتی بوده و وجود سطل زباله در کنار دستشوئی الزامی است.

۵-۲-۶- انبار مواد غذایی باید قابل تمیز کردن بوده و حجم و فضای آن متناسب با نیاز و احتیاجات مدرسه باشد.

۲- الزامات ایمنی در مراکز پیش دبستانی

۲-۱- کلیه پریزهای اتاقها و راهروها باید دارای حفاظ و درپوش مناسب و ایمن باشند.

۲-۲- در سیم کشی ها و نصب وسایل الکتریکی و کلیه کلیدها و پریزها در محوطه باید رعایت کامل مقررات ایمنی صورت پذیرد.

۲-۳- کلیه وسایل برقی باید دور از دسترس کودکان بوده و از نظر ایمنی مطابق استانداردهای ایمنی لوازم خانگی باشد.

۲-۴- کلیه اسباب بازیها و تجهیزات زمین بازی و سطوح بازی موجود در پیش دبستانی باید مطابق با استانداردهای ملی مربوطه باشد.

یادآوری : در مورد تجهیزات نگهداری کودکان در صورت وجود کالای دارای علامت استاندارد در بازار ، باید از کالای دارای علامت استاندارد تهیه شود. در غیر این صورت به منظور دستیابی به این هدف تامین کنندگان کالا برای مهد کودک باید اطلاعات کافی از آن دسته از مقررات مربوط به کالاهای فوق الذکر که از طریق بازرسی های چشمی و ساده قابل ارزیابی هستند داشته باشند تا به هنگام خرید ، مقررات مربوطه را مد نظر قرار دهند.

۲-۵- وسایل لبه دار و تیز و برنده نباید در دسترس کودکان باشد.

یادآوری : وسایلی با مشخصات فوق جهت انجام برنامه های آموزشی تحت نظر مربی می تواند استفاده شود.

۲-۶- فضای فیزیکی دارای پرتگاه مانند استخر و حوض و پله و لبه بالکن و ایوان باید با نرده ایمنی غیر قابل عبور با ارتفاع حداقل ۶۰ سانتیمتر مجهز شوند.

۲-۷- برای جلوگیری از حریق و انفجار و سایر خطرات احتمالی در مدرسه باید دستور العملهای ایمنی و اطفاع حریق مربوط به سازمان آتش نشانی با توجه به حجم کار و تعداد شاغلین و کودکان بعمل آید.

۲-۸- اجاقها و سیستم گرمایش باید از نوعی باشد که در آن احتراق بصورت کامل انجام گیرد.

۲-۹- پوشش دیوارها و ستونها نباید زبر باشد.

۲-۱۰- در سطوح دیوارها و ستونها و سایر عناصر نباید قسمتهای تیز و برنده وجود داشته باشد.

۲-۱۱- کلیه لبه ها و برآمدهایی که در دسترس کودکان است باید گرد و ایمن سازی شود.

۲-۱۲- شوفازها باید دارای محافظ ایمنی باشد.

۲-۱۳- کلیه تجهیزات مورد استفاده در فضای آموزشی و بازی کودکان از قبیل تلوویزیون ، فایل ، کمد ، صندلی و میز که امکان سقوط دارند باید از لحاظ خطرات احتمالی ایمن سازی شوند.

۲-۱۴- کلیه محیط هایی که کودکان در آن رفت و آمد می کنند مثل فضای بازی ، کلاسها ، سرویس بهداشتی ، پله ها و .... باید امکان حرکت راحت کودکان را فراهم نموده و سرخوردن در آن ممکن نباشد . پله های محل

عبور و مرور کودکان باید دارای حفاظ به ارتفاع حداقل ۷۵ سانتیمتر باشد. ارتفاع این پله ها باید بین ۱۲ تا ۱۵ سانتیمتر باشد.

۲-۱۵- در مدارس ۲ طبقه در صورت عدم تامین پله فرار، باید ساختمان مجهز به پله اضطراری گردد.

۲-۱- ضوابط راهرو و پله :

- فضاهای راهرو و پله باید به گونه ای باشد که حداقل از یک طرف دارای نور طبیعی باشند.
- عرض راهروها براساس تعداد کلاس‌های تعیین می شود در هر صورت حداقل عرض راهرو $2/40$ متر می باشد.
- با توجه به حداقل عرض که برای ۴ کلاس در نظر گرفته شده است به ازاء هر کلاس که به آن افزوده می شود عرض راهرو برای پیش دبستان و دبستان ۲۰ سانتی متر افزوده می شود.
- نصب لوازم و تجهیزات تا ارتفاع $2/10$ متر در جداره دیوارهای راهروها برای جلوگیری از خطر آسیب رسانی ممنوع می باشد.
- نصب علائم و نشانه ها برای دسترسی به فضاها ضروری است.
- حداقل ارتفاع جان پناه (نرده) در قسمت بازشو (وید) راهرو و کریدورها $1/10$ سانتی متر می باشد.
- موقعیت قرار گیری پله نسبت به آخرین درب فضای آموزشی نباید بیش از $1/2$ متر باشد.
- تعداد پله در هر ردیف پلکان نباید کمتر از سه پله باشد و حداکثر تعداد پله در یک ردیف نباید بیش از ۱۲ پله باشد.
- برای ردیف پله های بیش از ۳ پله نصب نرده و یا دیوار دست انداز محافظ الزامی است.
- حداقل عرض یک ردیف پله $1/30$ متر و حداکثر $3/30$ متر می باشد.
- چنانچه تعداد پله در یک ردیف بیش از ۱۰ عدد باشد در نظر گرفتن یک پاگرد حداقل به اندازه عرض پله ضروری است.
- حداقل ارتفاع دست انداز پله برای پیش دبستان ۷۵ سانتی متر است.
- رعایت حداقل فاصله ۲۰ سانتی متر برای چشم پله الزامی است.
- دسترسی مستقیم فضای پله به فضای باز مدرسه و یا حداقل مجاور درب خروجی به فضای باز الزامی است.
- فضاهای ارتباطی طبق استاندارد ۲۵٪ فضای مفید است که در این مدارس ۲۰٪ در نظر گرفته شده است .

۳- الزامات تأسیسات مکانیکی و برقی

۳-۱- دستورالعمل ایمنی تأسیسات مراکز پیش دبستانی

الف- مبنای طراحی و کنترل تأسیسات مکانیکی و الکتریکی ساختمانهای آموزشی مباحث مقررات ملی ساختمان می باشد.

ب- موارد مربوط به سیستم تأسیسات گرمایشی و سرمایشی ساختمانهای آموزشی غیر دولتی (به ترتیب اولویت) :

۱- حذف کلیه بخاریهای گازی و کلیه مسیره‌های دودکش از مدارس با استناد به مبحث ۱۷ مقررات ملی ساختمان.

۲- استفاده از موتورخانه حرارت مرکزی و لوله کشی مربوطه به همراه رادیاتورهای پانلی فولادی و یا آلومینیومی استاندارد جهت گرمایش و استفاده از کولر آبی و یا اسپلیت یونیت جهت سرمایش.

۳- موتورخانه حرارت مرکزی با استفاده از سیستم گرمایش کفی جهت گرمایش و استفاده از کولر آبی و یا اسپلیت یونیت جهت سرمایش.

۴- استفاده از پکیج گرمایشی و لوله کشی مربوطه به همراه رادیاتورهای پانلی فولادی و یا آلومینیومی استاندارد جهت گرمایش و استفاده از کولر آبی و یا اسپلیت یونیت جهت سرمایش.

۵- استفاده از هواسازهای دو فصلی شعله مستقیم.

۶- استفاده از بخاریهای برقی تابشی استاندارد جهت گرمایش مدارس که دسترسی به سوخت گاز یا گازوئیل ندارند.

۳-۲- الزامات موارد مربوط به سیستم آتش نشانی و اطفاء حریق :

۱- در مدارس باید خاموش کننده های دستی پودر و گاز ۶ کیلویی (در مدارس دخترانه پودر و گاز ۴ کیلویی نصب شود) و گاز کربنیک (CO₂) ۴ کیلویی به تعداد لازم حداکثر به فاصله هر ۲۲ متر یک دستگاه در نظر گرفته شود. لازم به ذکر است که استفاده از خاموش کننده های دستی گاز کربنیک در کنار تابلو برق الزامی است.

۲- در صورتیکه استفاده کنندگان از خاموش کننده افراد بزرگسال هستند ارتفاع کف خاموش کننده از کف طبقه حدود ۱۲۰ سانتیمتر باشد.

۳- در صورت امکان استفاده از قرقه های آتش نشانی (هوزریل) متصل به آب شهر یا منبع ذخیره مجزا و پمپ مستقل در فواصل لازم و مناسب ضروری می باشد.

۴- آموزش های لازم جهت استفاده مناسب و اصولی از امکانات و تجهیزات ایمنی برای کادر آموزشی و دانش آموزان در سطوح مختلف الزامی است.

در خاتمه خاطر نشان می سازد که قبل از تأسیس و بهره برداری از مراکز پیش دبستانی ، اخذ تأییدیه ایمنی از آتش نشانی می تواند در ارتقای ایمنی مدرسه نقش بسزایی ایفا نماید.

۳-۳- الزامات موارد مربوط به ایمنی تأسیسات مکانیکی:

۱- درهای اتاق تاسیسات باید فلزی و مناسب انتخاب گردد به طوریکه دو سوم قسمت بالای در کاملاً بسته و یک سوم قسمت پائین جهت ورود هوا به صورت مشبک باشد.

۲- اطاق تاسیسات بایستی در محوطه یا در همکف و حداکثر در طبقه منفی یک ساختمان و در محل ایمنی به دور از کلاسهای آموزشی و سالنهای اجتماعات در نظر گرفته شود و درب ورود آن از طریق محوطه باشد و هیچ روزنه و پنجره ای به داخل راهرو نداشته باشد.

۳- در صورت نیاز به نگهداری مایعات قابل اشتعال از قبیل گازوئیل، نفت و ... باید هر مخزن دور از مواد قابل اشتعال و منابع حرارتی در مکانی مناسب مدفون در زمین یا محصور شده به وسیله دیوار نگهداری شود.

۴- از نگهداری و انبار کالا در موتورخانه پرهیز شود.

۵- استفاده از سیستم هشدار دهنده نشت گاز در موتورخانه و کنترل هوشمند موتورخانه الزامی می باشد.

۶- استفاده از شیر حساس به زلزله و فیوز گازی

۷- دودکش موتورخانه از لحاظ قطر دودکش و اتصالات مناسب باشد.

۸- موتورخانه دارای هواکش متناسب با فضای مربوطه باشد.

۹- لازم بذکر است تمامی تجهیزات استفاده شده اعم از بخاری های تابشی یا پکبج و ... باید دارای استاندارد باشد.

۳-۴- الزامات موارد مربوط به ایمنی تاسیسات برقی

۱- سیم کشی های مدرسه اعم از روکار و توکار باید در داخل لوله های مخصوص سیم کشی یا با استفاده از کابلهای مقاوم انجام شود.

۲- فیوزهای برق بایستی متناسب با آمپر مصرفی و از نوع اتوماتیک حساس انتخاب شود.

۳- اتصال دو سرسیم ها و مفصل بندیها باید با استفاده از ترمینالهای مخصوص انجام شوند.

۴- کلیدها، پریزها و جعبه های تقسیم باید به درپوش مناسب و مقاوم و اتصالات مربوطه کاملاً عایق بندی شود.

۵- تابلو برقها مجهز به کلید محافظ جان و سیستم ارتینگ باشد.

۶- در مدارس شبانه روزی نصب چراغهای روشنایی اضطراری متصل به برق شهر در خروجی ها لازم است.

۷- مولد برق اضطراری بصورت خودکار حداکثر بین ۵ تا ۷ ثانیه بعد از قطع جریان برق عادی شروع بکار نماید.

۸- فضاهای داخلی از لحاظ روشنایی نور کافی داشته باشد و مطابق مبحث ۱۳ مقررات ملی ساختمان باشد.

۹- ساختمان مجهز به سیستم اعلام حریق باشد.

۱۰- از لوازم برقی نظیر کلید و پریز و... استاندارد استفاده شود.

۱۱- در فضاهای مرطوب از تجهیزات الکتریکی با درجه حفاظت بالا در مقابل رطوبت (IP45) استفاده شود.

۱۲- کلیدها تجهیزات الکتریکی مجهز به ترمینال ارت جهت اتصال به سیستم ارت باشند.

۴- ضوابط و الزامات مکان یابی فضاهای آموزشی

هرچه مقر و موقعیت فضاهای آموزشی از نظر بهداشتی، ایمنی و امنیت، دسترسی، ساختارهای فضایی و کالبدی، عوامل اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی از پیش اندیشیده تر و مطلوب تر باشد و این مکان ها در نقاط مناسب تری جانمایی و مکان یابی شوند آثار مثبتتری بر ارتقاء کیفی آموزش ها و نیز حفظ سلامتی روحی و جسمی دانش آموزان که آینده سازان جامعه هستند خواهد گذاشت .
بنابراین آنچه که در مکان یابی فضاهای آموزشی مهم و تاثیر گذار می باشد عبارت است از :

۱) همجواری

۲) ویژگی های محیطی

۳) شعاع دسترسی

۴) اقلیم

۵) ظرفیت

۴-۱- همجواری :

۴-۱-۱- رعایت حق حریم جهت احداث فضاهای آموزشی نسبت به صنایع آلوده کننده به شرح زیر الزامی است.

* صنایع با آلودگی زیاد ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ متر متناسب با نوع آلودگی

* صنایع با آلودگی متوسط ۲۰۰ تا ۳۵۰ متر متناسب با نوع آلودگی

* صنایع با آلودگی کم حداقل ۱۰۰ متر متناسب با نوع آلودگی

۴-۱-۲- مدارس در مسیر بادهای مزاحم که آلودگی صنایع را به طرف فضاهای آموزشی هدایت می کند گزینه های مناسبی نیستند و حد المقدور از تایید این گونه مراکز خودداری شود.

۴-۱-۳- مراکز پیش دبستانی در همجواری ترمینال های مسافربری شهری و بین شهری و تقاطع ها و میادین و خیابان های پرترافیک که از منابع آلوده کننده هوا می باشد مناسب نیستند و قرارگیری مدرسه در حداقل شعاع ۲۵۰ متر از ترمینال های مسافربری بین شهری و ۱۵۰ متر ترمینال های شهری الزامی است.

۴-۱-۴- فاصله مراکز پیش دبستانی تا مسیرهای راه آهن مجاز باید حداقل ۲۵۰ متر باشد.

۴-۱-۵- فاصله مراکز پیش دبستانی از مراکز تجاری پررفت و آمد و مراکز پر سروصدا و شلوغ حداقل ۲۵۰ متر باشد.

۴-۱-۶- فاصله مراکز پیش دبستانی از فرودگاهها حداقل یک کیلومتر باشد.

۴-۱-۷- مراکز پیش دبستانی نباید در حریم ۲۰۰ متری محل های آلوده کننده محیط از جمله پسابها، پس مانده ها ، محل تجمع زباله ها، فاضلاب های شهری قرار شود.

۴-۱-۸- مراکز پیش دبستانی نباید در حریم ۱۵۰ متری بیمارستان ها باشد.

تبصره : فاصله مراکز پیش دبستانی از بیمارستان های عفونی حداقل ۳۰۰ متر مجاز می باشند.

۴-۱-۹- مراکز پیش دبستانی نباید در شعاع ۵۰۰ متری، مرغداری ها، دامداری ها، گورستان ها، کشتارگاه ها قرار گرفته باشند.

۴-۱-۱۰- مراکز پیش دبستانی نباید در شعاع دید به مناظر و عناصر نامطلوب از جمله دکل های فشار قوی، برج های منابع آب، گورستان ها - محل تجمع زباله و تجمع پس مانده ها قرار گرفته باشند

۴-۱-۱۱- پو شانندن کانال های فاضلاب در حریم مدارس الزامی است.

۴-۱-۱۲- حداقل حریم احداث فضاهای آموزشی در کنار خطوط انتقال نیرو به شرح جدول شماره ۱۴ الزامی است.

حریم خطوط انتقال نیرو	ولتاژ خطوط به کیلو وات							
	۱۱	۲۰	۳۳	۶۶	۱۳۲	۲۳۰	۴۰۰	۷۵۰
مراکز پیش دبستانی	۵	۵	۱۵	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰

۴-۱-۱۳- حداقل فاصله مراکز پیش دبستانی از سینما ها ۱۵۰ متر باشد.

۴-۱-۱۴- حداقل فاصله مراکز پیش دبستانی از کاربری بهداشتی به دلیل شیوع آلودگی های میکروبی و شیمیایی رعایت شود.

۴-۱-۱۵- مراکز پیش دبستانی دخترانه نباید در مجاورت زمین های ورزشی روباز قرار داشته باشند.

۴-۱-۱۶- مراکز پیش دبستانی نباید در مجاورت شهر بازی ها قرار گیرند.

۴-۱-۱۷- حداقل فاصله مراکز پیش دبستانی از پمپ بنزین ها ۱۵۰ متری می باشد.

۴-۱-۱۸- حداقل فاصله مراکز پیش دبستانی از ایستگاه های آتش نشانی ۲۵۰ متر میباشد.

۴-۱-۱۹- رعایت حداقل فاصله شعاع ۱۵۰ متری مراکز پیش دبستانی از مراکز پلیس و نیروی انتظامی الزامی است.

تبصره: رعایت فواصل اعلام شده برای مراکز پلیس و نیروی انتظامی، با ارائه راه حل های منطقی و با تأیید شورای مرکزی مدارس بلامانع می باشد.

۴-۲- ویژگی های محیطی:

۴-۲-۱- محل مرکز پیش دبستانی باید در نقاطی باشد که از تهویه طبیعی مطلوب و نور مناسب برخوردار باشند.

۴-۲-۲- مراکز پیش دبستانی در زمینهایی با شیب بیش از ۸ درصد قابل قبول نمی باشد.

تبصره: با ارائه راه حل های منطقی و با کنترل کمیته فنی ادارات نوسازی مدارس بلامانع می باشد.

۴-۲-۳- مراکز پیش دبستانی در زمین هایی با کد پایین تر از، تراز خیابان های اطراف مجاز نمی باشد (ملاک کنترل، کد کف ورودی به محوطه با خط تراز وسط خیابان ورودی می باشد).

۴-۲-۴- مراکز پیش دبستانی تا شعاع ۱۵۰ متری از آکس وسط کانال ها و نهرهای دائمی یا فصلی (بخصوص در شهرهای حاشیه دریای مازندران، خلیج فارس، دریای عمان) و یا مناطق کوهستانی مجاز نمی باشد.

۴-۲-۵- رعایت فاصله زمین های مراکز پیش دبستانی از گسل های راستا لغزه با مکانیز امتداد لغزش ۱۰۰ تا ۳۰۰ متر و از گسل های نرمال ۵۰۰ متر الزامی است.^۱

۴-۲-۶- مراکز پیش دبستانی در زمین هایی که قنوات دایر و متروکه از آنها عبور می نماید مجاز نمی باشد.

تبصره : در صورت رعایت ضوابط و آئین نامه های زلزله ایران بلامانع است.

۴-۲-۷- مراکز پیش دبستانی در مجاورت خاکریزها و شیب های سست و ناپایدار مجاز نمی باشد.

تبصره : فاصله ساختمان مراکز پیش دبستانی از خاکریزها و شیب های سست و ناپایدار توسط کارشناس مربوطه تعیین می شود.

۴-۲-۸- مراکز پیش دبستانی در زمین هایی که خاک رویه و زیرین زمین برای تحمل وزن بیش از 1kg cm^2 به بالا مناسب باشد مجاز می باشد.

۴-۲-۹- مراکز پیش دبستانی در زمینهایی که مقاومت کمتر از 1kg cm^2 داشته باشند با پی سازی و تمهیدات لازم سازه بلامانع می باشد.

تبصره : مراکز پیش دبستانی در زمین هایی که مقاومت آنها کمتر از 1kg cm^2 می باشد با استفاده از نظرات کارشناسان دفتر فنی و رعایت دستور العمل ها بلامانع می باشد.

۴-۲-۱۰- اجرای زهکش زمین در مناطقی که آبهای سطحی آن حداکثر تا ارتفاع $1/60$ متر از سطح زمین می باشد جهت احداث ساختمان های مراکز پیش دبستانی الزامی است.

۴-۲-۱۱- مراکز پیش دبستانی و پرورشی در کنار مسیر لوله های سراسری نفت رسانی با رعایت فاصله ۲۵۰ متر بلامانع می باشد.

تبصره : بر اساس نظرات کارشناسان دفتر فنی ادارات کل نوسازی و رعایت دستور العمل های مربوطه بلامانع می باشد.

۴-۲-۱۲- رعایت تراز اعلام شده از طرف شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و همچنین وزارت نیرو ویا ارگان های ذیربط برای سواحل دریای خزر و خلیج فارس و دریای عمان و همچنین رودخانه های دائمی الزامی است.

۴-۳- شعاع دسترسی

۴-۳-۱- در مناطقی با ترکم ساختمانی ۲۰۰ درصد به بالا ظرفیت فضاهای آموزشی (بند شماره ۱-۲) تعیین کننده شعاع دسترسی خواهد بود.

۴-۳-۲- به منظور رعایت ایمنی در سلامت دانش آموزان عدم ارتباط مستقیم هنگام ورود و خروج دانش آموزان به خیابان های اصلی چهارراهها- میدان ها الزامی است.

۴-۳-۳- تأسیس و بهره برداری مراکز پیش دبستانی در مجاورت خیابان های اصلی ۲۴ متری به بالا مجاز نمی باشد.

۴-۳-۴- مراکز پیش دبستانی در مجاورت آزادراهها و اتوبانهای شهری مورد تایید نمی باشند.

گسل های فوق با توجه به گسل های شناسایی شده بر روی نقشه لرزه خیزی ایران (دکتر امانوئل بربریان) می باشد.

۴-۳-۵- امکان دسترسی مناسب به مراکز پیش دبستانی برای وسایل نقلیه امداد رسانی مانند اورژانس، آتش نشانی و... در زمان های عنوان شده در استاندارد ها الزامی است.

۴-۵- اصول مکان یابی مراکز پیش دبستانی غیر دولتی

۴-۵-۱- مکان استقرار

- مکان استقرار یک واحد پیش دبستانی باید به گونه ای انتخاب شود که از کمترین شیب و ناهمواری برخوردار بوده و در مواردی که شکل غالب زمین با شیب زیاد باشد طراحی باید به صورتی انجام شود تا امکان فعالیت آموزشی در کارآمدترین شکل ممکن فراهم آید .
- نوع خاک زمین برای تحمل وزن بنا باید مناسب و مقاوم باشد و در مناطق باتلاقی که دارای آبهای زیر زمینی در ارتفاع نزدیک به لایه های سطحی می باشند باید هزینه زهکشی را در نظر داشت و در صورت مقرون به صرفه نبودن ، محل دیگری را انتخاب نمود .
- ساختمان پیش دبستانی از نظر همجواری با سایر ساختمان ها و عوامل جغرافیایی باید امکان حرکت هوا نتیجتاً " تهویه را فراهم آورد و نحوه استقرار آن به گونه ای باشد که اثرات بادهای مزاحم کاهش یافته و برخورداری از بادهای مناسب افزایش یابد تا حداکثر استفاده از جریان هوای مناسب برای تهویه طبیعی کلیه فضاهای مهدکودک بوجود آید .
- بطور کلی توصیه می شود جهت ساختمان پیش دبستانی به گونه ای باشد که حداکثر تابش آفتاب در سر کلاس ها به هنگام زمستان و جلوگیری از نفوذ تابش مزاحم در تابستان فراهم آید . بر این اساس میزان نورگیری هر نقطه با توجه به زاویه تابش و جهت تابش مشخص می گردد . در نواحی سردسیر بهتر است از ایجاد سایه در فضای مدرسه پرهیز نمود و بالعکس در نواحی گرمسیری وجود سایه در فضاهای باز مطلوب می باشد .
- با توجه به گروه های سنی استفاده کننده از مراکز پیش دبستانی و نیاز هر یک از آنان به فضاهای خاص خود و اهمیت رعایت اصول ایمنی و بهداشتی ضرورت دارد که ساختمان استیجاری یا خریداری شده مراکز پیش دبستانی در یک طبقه باشد و در صورت اضطرار حداکثر از دو طبقه تجاوز نکند که در این صورت توصیه می شود طبقه اول محدوده فضاهای اداری یا خدماتی در نظر گرفته شود .

برنامه فیزیکی مدارس (مستقل) پیش دبستانی

استیجاری و خریداری

برنامه فیزیکی مدارس پیش دبستانی (استیجاری و خریداری)

۲ دوره ایی تا ظرفیت ۶۰ نفر			۲ دوره ایی تا ظرفیت ۳۰ نفره			عنوان فضا	
جمع	مترائژ واحد	تعداد واحد	جمع	مترائژ واحد	تعداد واحد		
۱۸	۱۸	۱	۱۸	۱۸	۱	اتاق مدیر ، امور اداری و استراحت معلمان	بخش اداری
۱۰	۱۰	۱	۱۰	۱۰	۱	اتاق بهداشت و مشاور	
۳/۵	۳/۵	۱	۳/۵	۳/۵	۱	سرویس بهداشتی کارکنان	
۱۴	۳/۵	۴	۷	۳/۵	۲	سرویس بهداشتی نو آموزان *	
۴۵/۵			۳۸/۵			مجموع مساحت بخش	
۱۸	۱۸	۱	۱۲	۱۲	۱	انباری و تأسیسات	بخش پشتیبانی
۵	۵	۱	۵	۵	۱	آبدارخانه	
۳۰	۳۰	۱	۳۰	۳۰	۱	سمعی و بصری	
۵۳			۴۷			مجموع مساحت بخش	
۳۵	۳۵	۱	۳۵	۳۵	۱	اتاق آموزش / کلاس هنر (گروهی)/ کلاس آمادگی**	بخش پیش دبستان اول (۴ سال تمام)
۴۰	۴۰	۱	۲۵	۲۵	۱	فعالیت انفرادی	
۷۵			۶۰			مجموع مساحت بخش	
۳۵	۳۵	۱	-	-	-	کلاس آمادگی	بخش پیش دبستان دوم (۵ سال تمام)
۴۵	۴۵	۱	۳۰	۳۰	۱	اتاق بازی	
۸۰			۳۰			مجموع مساحت بخش	
۲۵۳/۵			۱۷۵/۵			مجموع	

*_ به تعداد هر ۱۰ تا ۱۵ نفر نوآموز، وجود یک چشمه سرویس بهداشتی ضروری است .

**_ در پیش دبستانی های ۲ دوره ایی تا ظرفیت ۳۰ نفر این کلاس به صورت مشترک برای هر دو دوره (۴ سال

تمام و ۵ سال تمام) استفاده میگردد.

- حداقل سطح زمین بازی محوطه به ازای هر کودک درحال بازی در یک زمان باید ۱/۶ مترمربع باشد - مساحت محوطه بازی در هر شرایط نباید کمتر از ۵۰ مترمربع باشد .
- تأیید استحکام ساختمان باید توسط یکی از مهندسين سازه دارای پروانه اشتغال به کار حداقل پایه دو طراحی سازمان نظام مهندسی استان مربوطه انجام گردد .
- تأیید تأسیسات مکانیکی ساختمان باید توسط یکی از مهندسين تاسیسات مکانیکی دارای پروانه اشتغال به کار حداقل پایه دو (طراحی و نظارت سازمان نظام مهندسی استان مربوطه) انجام گردد .

- تأیید تأسیسات الکتریکی ساختمان باید توسط یکی از مهندسين تاسیسات الکتریکی دارای پروانه اشتغال به کار حداقل پایه دو (طراحی و نظارت سازمان نظام مهندسی استان مربوطه) انجام گردد .
- تاریخ بازنگری ضوابط فوق ۴ سال (با تأیید دفتر فنی و تحقیقات سازمان نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس کشور) می باشد .
- اعتبار تأییدیه برای تمامی بناهای استیجاری ۲ سال و برای مدارس خریداری شده مدت ۴ سال است و ادامه فعالیت آنها منوط به دریافت تأییدات استحکام بنا، تأسیسات و مکانیک می باشد .
- کنترل کیفیت فضائی و برنامه فیزیکی صرفاً" به عهده کارشناس اداره کل نوسازی ، توسعه و تجهیز مدارس استان می باشد .

شورای نظارت استان می تواند در صورت کمبود فضای استاندارد به صورت زیر عمل نماید :

- الف) برای مدارس پیش دبستانی استیجاری زیر بنای املاک با کاهش ۲۰٪ را ملاک راه اندازی قرار دهد .
- ب) برای مدارس خریداری زیر بنای املاک با کاهش ۳۰٪ را ملاک راه اندازی قرار دهد .